

Florina-Laura NECULAI

**Hur skulle
ett federalt Europa
kunna se ut?**

*En visionär övning
för dagens ungdomar*

Svenska översättning:
Helena Rödholt-Siegrist i samarbete med
Frida Arvidsson och Hannah Siegrist,
elever i klass 8 på Linnéskolan,
Alingsås Waldorfskola

Denna bok är skriven med tekniskt stöd och kunskap från **Union of European Federalists (UEF)**. Den är finansierad av Europakommisionen men står fri från dess uppfattningar och åsikter.

© 2005 Florina-Laura Neculai

Mechelse Drukkerijen
Maanstraat 8, B-2800 Mechelen
Tel: + 32 (0)15/ 203519
Fax: + 32 (0)15/216334
[www. medru.be](http://www.medru.be)

*"Lagren i en Europeisk federal union
skall vara som de olika lagren i en
tårta; om ett lager saknas
smakar tårtan inte lika gott."*

TACK

Att denna skrift nu kan publiceras har jag många personer att tacka för. Några personer vill jag tacka alldeles särskilt. Tyvärr kan jag inte nämna alla som hjälpt mig vid namn.

Jag vill tacka Union of European Federalists (UEF) för deras tekniska stöd och kunskap samt Flemish Youth National Agency (JINT) för att de har trott på och stött det här projektet.

Jag vill även tacka Prof. Dusan Sidjanski, Prof. Giuliano Amato, Dr. Gilbert Casarus, Prof. Tanguy de Wilde, Richard Laming, John Parry och Prof. Sergio Pistone för deras vänlighet att läsa manuskriptet och förbättra det med sina goda förslag.

Jag vill uttrycka min tacksamhet till Steven Everts, Fabrice Filliez och Charis Xirouchakis för de intressanta politiska samtal vi fört inom ramen för detta projekt.

För underlag till texter om federala stater vill jag tacka Simone Burkhart, Kristina Weich-Hondrila, Iulius Hondrila och Beat Spät.

Jag vill tacka mina kära vänner Joan, Tom, Anna, Nick, Brad och Michael för deras ständiga stöd, i synnerhet under detta projekt. Alldeles särskilt vill jag tacka Nancy Norris för att hon varit så vänlig att korrekturläsa min text. Jag vill även tacka Paule Dierens.

Sist men inte minst vill jag tacka mina föräldrar Maria and Stefan för deras kärlek och tilltro och för deras ständiga stöd och uppmuntran under alla år.

INNEHÅLL

<i>Förord</i>	7
<i>Introduktion</i>	12
Del Ett:	
Fingerad intervju med Europeiska Unionens president.....	..15
Del Två:	
Fingerad intervju med Europaregeringens statsminister.....	54
Del Tre:	
Fingerad intervju med Europeiska Unionens utrikesminister.....	75
<i>Efterord</i>	99
<i>Feedback</i>	106

FÖRORD

Litteraruen om federalism har härmed berikats med en kort, lättfattlig och tydlig text. En ung författare försöker ge en ung publik svar på frågan: “Hur skulle ett federalt Europa kunna se ut?”

Med hjälp av tre fiktiva intervjuer med personer som mer eller mindre hämtats från det verkliga politiska livet ger författaren denna text om europeisk federalism en frisk och dynamisk touch.

Författaren förklarar vad federalism handlar om genom ett handfast grepp: de fiktiva intervjuerna, som görs av ett ungt team bestående av en reporter och en kameraman som arbetar för ETVY, European Television for Youth, berättar att den europeiska federalismen faktiskt har djupa historiska rötter och beskriver federalismens utveckling genom tiderna. Boken ger tydliga exempel på europeisk politik vad gäller utbildning, arbete,

hälsovård och konsumentlagstiftning och försöker förklara vad som skulle förändras ifall EU vore en federal stat. Den visar även på den styrka ett federalt EU skulle kunna ha på den internationella scenen. Vidare ger den goda argument för de många fördelar ett federalt EU skulle kunna ge samtidigt som den lämnar öppet till den unga publiken att ta ställning till om de själva vill stödja denna modell eller ej.

Sådana här initiativ, som kommer från den unga generationen, är mer än välkomna! Ungdomar skall uppmuntras att bli mer aktiva när det gäller att förklara de komplexa europafrågorna och i synnerhet fördelarna med ett federalt EU för medborgarna. Den federala EU-visionen behöver förklaras på ett sådant sätt att "mannen på gatan" förstår. Detta är bokens huvudsyfte och den uppfyller detta syfte mycket väl. Men ett sådant initiativ borde också gå hand i hand med mer politisk handling och aktion.

EU befinner sig idag i kris eftersom många av Europas medborgare har förlorat tron på att EU har förmåga att lösa de svåra problem människor idag står inför. Detta gäller till exempel arbetslösheten. Europeiska medborgare behöver bli bättre informerade om europapolitiken och de borde själva medverka i politiken i mycket högre grad. Den konstitutionella debatten bör fortsätta och aktivera allt fler medborgare. Alla som är för Europa och alla som har röstat ja till det konstitutionella fördraget – och det har faktiskt majoriteten av medlemsstaterna och EUs medborgare gjort – borde sluta sig samman och kämpa för en Europeisk konstitution. “Reflexionsfasen” kräver inte tystnad, utan mer aktion.

För att det europeiska projektet skall kunna fortsätta framåt krävs en samordning av alla insatser. Europakommissionens initiativ att förbättra kommunikationen med medborgarna, deras så kallade “Plan D” (D som i demokrati, dialog och debatt) kan bara

lyckas om medborgarna i Europa stödjer den. Å andra sidan är det svårt att involvera medborgarna i en så komplicerad process som europapolitiken ändå är. Men genom en bredare överföring av makt till regioner och lokala styrelser kommer medborgarna förhoppningsvis att få bättre grepp om Europa och även delta mer aktivt när det gäller att formulera den federala visionen av Europa.

Den process som skall leda fram till en federal framtid för den Europeiska Unionen måste också involvera den unga generationen. Vi måste försäkra oss om att ungdomarna förstår vilka stora fördelar ett förenat Europa har att erbjuda. Som nämns i undertiteln är boken "Hur skulle ett federalt Europa kunna se ut?" en visionär övning för dagens ungdomar. Samtidigt är boken en mycket användbar källa till information och inspiration för alla som vill läsa ett kort, dynamiskt och samtidigt informativt dokument om hur ett federalt Europa skulle kunna se ut.

Dr. Friedhelm FRISCHENSCHLAGER
Generalsekreterare för
Union of European Federalists

INTRODUKTION

Denna skrift är ett resultat av att jag länge varit övertygad om att böcker som formuleras på hög akademisk nivå enbart når en redan insatt publik och minskar ungdomens verkliga intresse för ämnet, i det här fallet politik.

Många goda politiska argument diskuteras på ett komplicerat sätt i skrifter som omfattar hundratals sidor. Detta medför att det enbart är personer som studerar politik eller som har mycket tid och stort intresse som kan tillgodogöra sig dem. Därför har jag ofta undrat: vad händer med ungdomarna i denna labyrint av politisk information där det är så lätt att gå vilse?

Detta bokprojekt - som är en del av Europakommissionens ungdomsprogram - har till syfte att förklara, i första hand för ungdomar mellan 15-30 år, vad federalism är för något och i synnerhet vad en europeisk federalism har för bakgrund och vad den skulle kunna innebära. För att underlätta förståelsen presenteras texten i form av en dialog.

Boken består av tre fingerade dialoger. Del Ett är en dialog med Europeiska Unionens president där man får en överblick över vad federalism är. Del Två är också en fiktiv dialog, denna gång med Europaregeringens statsminister. Denna dialog vill visa hur ett federalt system i Europa kan påverka medborgarnas dagliga liv. Del Tre är en fiktiv intervju med Europas utrikesminister. Här understryks den styrka ett förenat Europa skulle kunna ha i internationell politik. För att göra denna skrift mer tilltalande för ungdomar görs intervjuerna av en ung reporter och en kameraman som arbetar för en TV-kanal som gör ungdomsprogram, vilken jag kallat European Television for Youth (ETVY).

Detta bokprojekt har varit lärorikt för mig. Bland annat har jag lärt mig att det är svårare att utveckla argument med enkla ord än med en vetenskaplig vokabulär.

Det svåraste med detta projekt har varit att utveckla det så att så många ungdomar som möjligt skulle kunna ta del av

och ha glädje av såväl tillkomstprocessen som resultatet. För att kunna sprida boken till så många ungdomar som möjligt, även till dem som kanske ännu inte behärskar ett främmande språk, var det nödvändigt att översätta texten från engelska till olika språk. Detta har givit en god möjlighet till extra övning för de unga studerande som har översatt texten till sina egna språk. Jag vill tacka de ungdomar som har ställt upp och översatt denna bok.

Jag hoppas att denna bok kommer att hjälpa många ungdomar att föreställa sig hur vägen till ett federalt Europa skulle kunna se ut och vilka fördelar ett sådant Eudropa skulle kunna medföra.

Mycket nöje vid läsningen!
Florina-Laura NECULAI

DEL ETT

Fingerad intervju med den Europeiska Unionens president

ETVYs reporter och kameraman lämnar studio för att träffa EUs president för en intervju...

- Kan du vara snäll och brestämna vad du skall ha med dig. Vi behöver gå nu om vi skall komma i tid till intervjun.

- Sluta stressa mig hela tiden!

- Vi har jobbat ihop ett tag nu och det kan väl hända att jag kanske har stressat dig när det inte har varit helt nödvändigt, men den här tiden är faktiskt viktig.

- OK, OK, vem skall vi intervjua idag?

- EUs president!!!

- Hmm, jag fattar. Jag tror jag skulle fixa det bättre om jag hade med någon som kunde ansvara för ljuset...

- Du klarar det fint, men skynda dig nu är du snäll!
- Har du skrivit klart dina frågor?
- Vad tror du?
- Hmm, jo, jag kan väl säga att vi har jobbat ihop ganska länge och... ja, ibland har dina frågor verkat väldigt spontana.
- Vi tar bilen! Och jag har faktiskt förberett mina frågorna väldigt noga... den här gången.
- Jag visste väl det! Ja, nu gäller det ju EUs president. Får jag läsa igenom frågorna?
- Nej, jag vill gärna behålla överraskningseffekten.
- 'Överraskningseffekten'... Du kan väl åtminstone beskriva dem lite? Vad tänker du fråga om?
- Jag har faktiskt skrivit tre omgångar frågor till tre olika intervjuer som vi skall göra den här veckan. Materialet skall vi ha till dokumentären vi skall sända om en månad. De

första frågorna är skrivna till presidenten och handlar om hans syn på federalism, och särskilt på den europeiska federalismen. Den andra omgången frågor skall vi diskutera med EUs statsminister och det kommer att handla om hur ett federalt Europa påverkar livet för Europas medborgare, och särskilt för europeiska ungdomar. Den tredje delen handlar om Europas nuvarande styrka i internationell politik. Det är det som intervjun med Europas utrikesminister kommer att handla om.

Och så börjar intervjun med Europeiska Unionens president...

- Herr president, tack så mycket för att Ni tackat ja till den här intervjun. Den kommer att utgöra en del av en dokumentär som European Television for Youth (ETVY) vill göra om Europeiska Unionen och federalismen. Jag vill först be Er att försöka definiera vad 'federalism' är.

- Allra först vill jag tacka för inbjudan att delta i denna intervju och få möjlighet att tala om den europeiska federalismen.

Den process som den europeiska integrationen innebär är en lång process, särskilt om man jämför med den process som ledde fram till att Amerikas Förenta Stater (USA) bildades. Att definiera vad federalism är var den första utmaningen experterna fick ta itu med, men det finns fortfarande ingen definition som alla är nöjda med. Olika beståndsdelar av vad vi kallar federalism kan man finna i många olika politiska och filosofiska skrifter, vilket komplicerar uppgiften att finna en enkel och sammanfattande definition av begreppet. Därför är det möjligt att definiera 'federalism' som en ny ideologi, eller som en politisk teori, eller som en modell av ett styrelseskick eller - mera neutralt - som en idé eller ett koncept. Men hur olika infallsvinklar det än kan finnas på vad federalism är, så finns det ändå några viktiga punkter som jag vill betona.

Den första av dessa punkter rör begreppets språkhistoriska rötter. 'Federalism' kommer från det latinska ordet 'foederis' ('fördrag'). Den andra punkten som har med federalism att göra berör principen om att undvika krig: eftersom det visade sig att de liberala, demokratiska och sociala ideologierna inte klarade av den nödvändiga uppgiften att garantera att det inte utbröt krig mellan staterna, sågs federalismen som en av de tankar som kunde ge hopp om att en varaktig fred skulle kunna uppnås. Den tredje punkten handlar om att man kan definiera federalism genom att tala om en sammanslutning av multikulturella enheter, där varje enhet har sin egen regering och sin egen profil, samtidigt som det finns en central regering. De olika regeringarna har delegerat en del av sin makt till den centrala regeringen, som därmed har rätten att besluta och agera inom dessa områden.

- Om det nu inte finns någon allmänt accepterad definition av vad federalism är,

skulle Ni kanske ändå kunna beskriva några av dess viktiga principer?

- Federalismen har till syfte att skapa en effektiv balans mellan centralisering och självstyre. Dess principer innefattar demokrati och respekt för mänskliga rättigheter, mångfald och tolerans, pluralism och autonomi, effektivitet och delaktighet.

- Skulle Ni kunna förklara detta lite närmare?

- Då skulle jag vilja betona fyra av dessa principer: mångfald och tolerans, effektivitet och delaktighet.

För att gå lite mer i detalj skulle jag säga att federalismen är ett koncept som ger en skiss av ett sätt att organisera ett geografiskt område där det finns samhällsmedborgare som tillhör olika kulturer. Dessa medborgare lever tillsammans inom vissa gemensamma ramar och med institutioner som garanterar områdets enhet och som samtidigt garanterar medborgarnas trygghet och säkerhet. För att detta skall

kunna fungera krävs en fördelning av makten mellan den överstatliga och den regionala nivån, liksom mellan den nationella nivån och den lokala institutionsnivån. Detta leder till större effektivitet och garanterar att de beslut som fattas respekterar lokala hänsynstaganden. Att det finns flera nivåer av politisk makt kan stimulera medborgarnas deltagande i politiken

- ...???

- Om EU till exempel vore en federal union, skulle det vara en multikulturell enhet som inom sina gränser bebos av fransmän, tyskar, finländare, italienare etc, där alla till viss del skulle ha olika kulturer, samtidigt som alla vore demokratiska stater. Att leva tillsammans inom samma gränser ger människor större möjligheter att lära känna varandra och att få förståelse för olika kulturer. Alla dessa olika kulturella grupper lever i demokratiska stater som har sina egna regeringar (fransmännen har sin egen regering, tyskarna sin etc). som skulle styra

och fatta beslut för sina egna folk. Dessa nationella regeringar som representerar tyskarna, fransmännen, finländarna etc skulle delegera en del av sin makt till en annan regering (den Europeiska regeringen) som skulle styra och fatta beslut som rörde de allmänna (europeiska) intressena.

Denna andra regering kallas överstatlig eftersom den står ovanför de nationella regeringarna. Inte så att den är överordnad i hierarkisk mening, utan på så sätt att den helt enkelt har ett mandat för Europa i stället för ett nationellt mandat. Den överstatliga karaktären syftar på dess oberoende när det gäller att fatta beslut på europeisk nivå och att dess beslut då går före och påverkar de nationella lagarna. Detta förutsätter att medlemsstaternas suveränitet begränsas, eller snarare att suveräniteten i dessa frågor överlämnas till den överstatliga europeiska nivån.

- Jag antar att uppdelningen av maktområden - eller kompetenser - på olika nivåer i samhället innebär andra fördelar:

för det första kan den europeiske medborgaren vända sig till den närmaste instansen och på så sätt snabbare få hjälp med sin fråga. För det andra förutsätter existensen av olika nivåer att det är många människor som är inblandade med att arbeta på de olika nivåerna, vilket leder till en bredare förståelse för politiska frågor och att fler människor är delaktiga i det politiska beslutsfattandet.

- Men just detta skulle också kunna leda till mer byråkrati, så det är kanske inte fullt så enkelt. Men på det stora hela tror jag att du har alldeles rätt.

- Är federalismen något som uppstått i modern tid eller finns det tidigare exempel på detta i mänsklighetens historia?

- Det verkar som om man använde sig av en slags federal organisation redan under den grekiska och romerska antiken. De grekiska statsstaterna ('polis') var organiserade i konfederationer som fattade gemensamma

beslut och som hade institutioner med uppgift att försvara staternas gemensamma intressen. Man hade ett gemensamt försvar och försökte även förhindra att det uppstod konflikter staterna emellan.

Dessa statsstater behöll sitt oberoende inom ramen för det imperium som hade främjat bildandet av konfederationerna. Det sägs att det fanns många sådana arrangemang under 200-talet f Kr. Under samma tidsperiod verkar det som om ett statsförbund i mindre Asien under grekiskt inflytande skulle ha utarbetat en federal konstitution med en federal församling i vilken varje stat hade ett antal representanter, i proportion till invånarantalet.

I romarriket skapades det så kallade Latinska förbundet. Det var alltså baserat på ett fördrag mellan olika folk, vilket kallades 'foedus' - här finns dagens språkhistoriska rötter till ordet 'federalism'.

Romarna slöt fördrag med de folk de erövrade. Detta var en form av kontrakt mellan

Rom och de besegrade folken och ett sätt att legetimera Roms makt.

I teorin...

... här slocknade en glödlampa och det tog en stund för teamet att fixa det. Efter en kort paus kunde de fortsätta intervjun. **Presidenten fortsätter...**

I teorin fortsatte ekot av denna organisation att fortleva även efter Roms fall, men det första viktiga steget togs under 1600-talet, efter freden i Westfalen (1648), som satte punkt för trettioåriga kriget. Nu började man försöka definiera vad federalismen innebar, eftersom det uppstod en debatt om hur man bäst skulle organisera ett samhälle. Frågan var om det var bäst med en federal stat eller med en centralstat.

Tysken Johannes Althusius utvecklade en teori om federalismen. Han föreställde sig ett system för politisk organisation där människor deltog genom att ge sitt samtycke. Samtidigt skapade Jean Bodin en teori om centralismen, vilken innefattade idén om att

suveräniteten är en odelbar storhet som kan utövas antingen på central nivå eller på de olika medlemsstaternas nivå, men att den inte kan delas på det sätt som förutsätts inom federalismen. Hans teori inspirerade det västerländska politiska tänkande i de flesta europeiska staterna fram till mitten av 1900-talet.

- Ändå överlevde federalismens teori i några få västeuropeiska stater, som i Tyskland och Schweiz, men även i USA där den började inspirera till nya formuleringar. Ett århundrade senare utövade den amerikanska federalismen, som hade etablerats mellan staterna efter den amerikanska revolutionen, ett stark inflytande på andra nationer över hela världen. Den anses av de flesta experterna utgöra en hörnsten i skapandet och utvecklandet av organisationer av federal typ. Hur kom federalismen att utvecklas på den amerikanska kontinenten?

- Den amerikanska revolutionen var ett krig med syfte att uppnå oberoende och självständighet. Den innefattade olika faser. Alla dessa olika faser sammanlänkades till delar i en framåtskridande process.

I en första fas författade Amerikas Förenta Stater (USA) efter Oavhängighetsförklaringen 1777 en skriven konstitution, som kallades 'The Articles of Confederation and Perpetual Union' ('Artiklarna om konfederation och evig union'). Denna första konstitution garanterade att medlemmarna skulle få behålla sin fulla suveränitet, och var därför inte helt enkel att förena med tanken på USA som en enhetlig stat. Konstitutionens artiklar behövde reformeras för att konfederationen skulle fungera bättre. Tio år senare, 1787, beslutade dock konventet som sammanträdde i Philadelphia att överge reformidéerna och istället skriva en helt ny konstitution. 1787 års konstitution betraktas som det andra grundläggandet av Amerikas Förenta Stater.

Det nya med konstitutionen från 1787 var att den särskiljde regeringsmaktens tre grenar och skapade ett system för kontroll och balans dem emellan. Den specificerar på ett klart och tydligt sätt den federala regeringens respektive delstaternas olika kompetenser, det vill säga maktområden.

Den amerikanska revolutionen var snarare en politisk än en intellektuell succé. Eftersom den inte var perfekt från början blev det man uppnått i praktiken ett system under utveckling. Utåt gav detta system stor makt till den federala staten. Inåt behölls medborgarnas makt på det lokala planet.

- Hur utvecklades federalismen i praktiken i de europeiska länderna?

- Federalismens utveckling i de europeiska länderna har varit en intressant process. För en del länder, som Tyskland och Schweiz, har det varit en process där mindre stater slutit sig samman. I andra länder, som i Belgien, har federalismen använts som en lösning för att förhindra en splittring av nationen.

- Skulle Ni kunna berätta lite mer om federalismen i Tyskland och Schweiz?

- Till skillnad mot Frankrike, Spanien och Storbritannien har Tyskland varit en centralstat under mycket kort tid. Tyskland är i själva verket en senkomling när det gäller bildandet av en enhetlig stat. Under medeltiden var Tyskland en lös sammanslutning av självständiga furstedömen vilka var underordnade det 'Heliga romerska riket av tysk nation', efterföljaren till det romerska imperiet. Den första tyska nationalstaten, Tyska Riket, skapades 1871 och byggde på ett federalistiskt system, även om det dominerades av Preussen. De olika tyska staterna hade större kompetenser än vad det gemensamma Tyska Riket hade. De tyska staternas primära syfte var inte att skapa en centralstat, utan att skapa en inre marknad utan tullar. Man ville också ha en gemensam valuta för att gynna den ekonomiska utvecklingen.

Det Tyska Riket utgjorde politiskt sett snarare en konfederation av starkt oberoende stater under Preussens ledning än en verklig federal stat. Det första demokratiska federala systemet bildades 1918 under den så kallade Weimarrepubliken som var sammansatt av delstater ('Länder'), vilka inbördes var väldigt olika när det gällde territorium och ekonomisk styrka. Under Weimarrepubliken inskränktes dock delstaternas makt, jämfört med de federala staternas inflytande under Tyska Riket. 1933, när Hitler kom till makten, upplöstes det federala systemet och ersattes av den centralistiska nazistiska diktaturen som varade till 1945, då andra världskriget tog slut. Därefter bildades två tyska stater, av vilka den västra blev en verklig federation.

- Skulle den tyska federalismen kunna bli en modell för den Europeiska Unionen?

- Vissa argumenterar så, men jag tror att trots det faktum att Tyskland var en av de första europeiska staterna som utövade

federalismen i praktiken, är det faktiskt den schweiziska federalismen som utgör en möjlig modell för den europeiska nivån, på grund av att den är multikulturell och flerspråkig. Den schweiziska regeringen (som väljs av parlamentet) speglar de olika schweiziska regionerna och de politiska partierna.

Den process som ledde fram till bildandet av den schweiziska nationen gick via en konfederal organisation. Utifrån behovet av en union som gav styrka gentemot de mäktiga grannarna, bildade de schweiziska kantonerna en lös konfederation under slutet av 1200-talet. Först 1848 antog Schweiz en federal konstitution.

Landets heterogena sammansättning, särskilt vad gäller språk och religion, speglas väl av den federala strukturens tre nivåer: den federala nivån, den kantonala nivån och den kommunala nivån. De två senare nivåerna har stor politisk och ekonomisk makt, samtidigt som minoriteternas rättigheter skyddas.

På den federala nivån utgör tvåkammars-riksdagen det schweiziska parlamentet. Den första kammaren - 'Nationalrat' - representerar det schweiziska folket, medan den andra kammaren - 'Ständerat' - samlar representanter från de olika kantonerna. Fastän båda kamrarna har lika mycket makt, har 'Nationalrat' vetorätt. Det verkar dock som om hemligheten med den schweiziska federalismens framgång är kombinationen av federalism och direktdemokrati. Direktdemokratien innebär såväl att medborgarna har rätt att rösta om lagförslag som läggs fram av regeringen (referendum) som att de kan lägga fram egna förslag till ny lagstiftning (initiativ).

Just nu är följande EU-stater federationer: Tyskland, Belgien och Österrike. Italien och Spanien är inne i en process mot ökad decentralisering. Frankrike, som är känt för sin centralism, har stärkt regionernas kompetenser. Storbritannien är inne i en djup process av decentralisering, så kallad 'devolution'.

- Det nämndes att Schweiz har gått från att vara en konfederation till att bli en federation. Vad är egentligen skillnaden mellan en konfederation och en federation?

- För att kunna göra en åtskillnad mellan en federation och en konfederation måste jag först säga att det inte bara finns en sorts federation utan lika många typer av federationer som det finns federala stater, även om grundprincipen är densamma. En konfederation är bara ett exempel på detta. Skillnaden mellan de två begreppen blir tydlig när det gäller statens förhållande till individen.

I en federation vänder sig politiken och besluten som tas av den överstatliga regeringen direkt till medborgarna, vilka är tvungna att följa dem. Om de inte är införstådda med politiken och besluten har de rätt att vända sig till Högsta domstolen. De kan även driva en demokratisk kampanj för att få till stånd en lagändring. I en konfederation vänder sig politiken och besluten som fattas av den överstatliga

regeringen till de nationella regeringarna. Dessa behåller sin självständighet och de sammanträder enbart för att enas om gemensamma ställningstaganden i vissa frågor.

- *Vilka andra skillnader finns det?*

- Andra skillnader mellan en federation och en konfederation är följande: en federation bygger på en konstitution, en grundlag, medan en konfederation bygger på ett fördrag, en överenskommelse. En federation kan revidera sin konstitution genom att anta förslag genom majoritetsbeslut, medan en konfederation enbart kan ändra sitt fördrag om alla enskilda medlemmar är eniga om ändringarna. En federation är en egen stat eftersom de nationella regeringarna delgerar en del av sin makt till den överstatliga regeringen, vilken är ansvarig för de gemensamma angelägenheterna. En konfederation däremot utgör inte någon egen stat.

De flesta stater som idag är kända som federationer har någon gång under sin

historia varit organiserade enligt konfederationens principer. Så är fallet vad beträffar USA och Schweiz. EU är en konfederation med ett ökande antal federala inslag.

- Hur har teorin om federalismen utvecklats vad gäller Europa?

- På 1600-talet började man för första gången utveckla en teori kring federalismen, inom ramen för en debatt om huruvida det skulle vara bäst att organisera samhället som ett federalt eller som ett centraliserat system. I Europa utvecklade en majoritet av staterna det centralistiska systemet för samhällets organisation och höll fast vid detta i mer än tre hundra år, fram till Andra världskrigets slut.

På 1700-talet publicerade Kant "Pax Eterna" ("Den eviga freden"), där han slår fast att federalismen gör det omöjligt för de federala staterna att kriga mot varandra; därför sågs federalismen som enda vägen till en "evig fred". Även om Kant inte kunde ge

något konkret exempel på en federal regering, utgör ändå de argument han utvecklade när det gäller förhållande mellan federalism och fred ett stort steg framåt för teoribildningen kring federalism i Europa.

Under 1800-talet kan man redan se politiska tänkare som var kritiska mot det centrala systemet som enligt dem saknade förmåga att garantera fredliga relationer staterna emellan. Dessa tänkare var motståndare till idén om nationalstater. Några exempel på sådana tänkare är Pierre-Joseph Proudhon som protesterade mot bildandet av den italienska nationalstaten, Constantin Frantz, som var emot bildandet av den tyska nationalstaten samt Carlo Cattaneo, som betraktade Habsburg-imperiet som en demokratisk, federal stat.

Under 1900-talets första del utvecklade olika europeer ett koncept för federalism som skilde sig från den amerikanska federalismen. Detta blev känt som "personalist-rörelsen". Det hade en global vision av federalism som var inspirerad av

Proudhon, Frantz och Cattaneo. Initiativtagare till denna rörelse var en grupp intellektuella som innefattade Alexandre Marc, Denis de Rougemont och Henri Brugmans. Under 1930-talet kom rörelsen att präglas och utvecklas av dessa tänkare vilka även grundade tidskrifterna "L'Ordre Nouveau" och "Esprit". I samband med krisen i världsekonomin tog rörelsen initiativ till ett nytt sätt att tänka. Man förkastade idén att världskrisen var omöjlig att lösa. Den kris nationalstaterna stod inför uppmuntrade federaliströrelsens företrädare att peka på att federalismen skulle kunna erbjuda vägar ut ur tidens politiska, ekonomiska och sociala depression. Den skada som Första världskriget åstadkommit och svagheten hos Nationernas Förbund visade på att nationalstaterna inte klarade av att ta itu med den uppkomna situationen på egen hand. I det här sammanhanget fann de personer som kritiserat 1800-talets nationalstater nya anhängare under första delen av 1900-talet.

- Grunden till den Europeiska Unionens organisation lades i efterdyningarna av Andra världskriget. Hur kom federalismen att utvecklas på europeisk nivå under tiden efter Andra världskriget?

- "The Founding Fathers", de män som lade grunden till det som idag kallas Europeiska Unionen, tänkte sig en politisk och ekonomisk mekanism som skulle kunna kontrollera kol- och stålindustrierna, vilka hade intresse av att producera krigsmaterial. Det gällde främst industrierna i Frankrike, Belgien, Italien, Nederländerna, Luxemburg och Tyskland. Fördraget som skapade den Europeiska kol- och stålgemenskapen skrevs under i Paris 1951 och blev snabbt ratificerat.

Det sägs ofta att EU startade som ett ekonomiskt projekt. Även om det är korrekt glöms det ofta bort att det samtidigt även var ett politiskt projekt. De första fröna såddes under mellankrigstiden när federalismen upphörde att vara enbart ett ämne för intellektuell debatt och i stället blev en viktig fråga på den politiska

dagordningen. När Andra världskriget var slut fanns det ett trängande behov av att utveckla ett system som kunde förebygga krig mellan olika stater. Såväl intellektuella som politiker lade fram olika åsikter om fredsskapande processer. Federalismen var en av de teorier som lades fram som en möjlig väg.

- Redan från första början var den politiska dimensionen grundläggande vid skapandet av EU. Såväl Jean Monnet som Robert Schumann hade planer för en Federal Europeisk Union med överstatliga institutioner. Medlemsstaterna skulle delegera makt til dessa institutioner, var det tänkt.

- Tyvärr värderades den nationella suveräniteten väldigt högt i Europa på grund av historiska omständigheter, och sannolikheten för att de europeiska staterna skulle vilja dela med sig av sin makt var mycket liten. I och med Romfördraget (1957) gjorde den ekonomiska delen av det europeiska projektet framsteg, medan man på

den politiska sidan sköt idén om en Federal Europeisk Union och ett gemensamt försvarssystem på framtiden. Men nu börjar de federala ambitioner som fanns hos unionens skapare sakta men säkert bära frukt.

- Även om man till en början bordlade det politiska federala projektet försökte ändå federalistiska rörelser på olika håll i Europa att hålla frågan levande bland europeiska politiker.

- Javisst, så var det. Det uppstod många olika federalistiska rörelser i Västeuropa under mellan- och efterkrigstiden: Paneuropean Union (1923); Federal Union (1938); Movimento Federalista Europeo (1943); New Europe Circle (mitten av 1940-talet); European Parliamentary Union (EPU) som var en del av International European Movement i början av 50-talet samt Union of European Federalists (1947).

I efterdyningarna av Andra världskriget, i september 1946, möttes

aktivisterna för ett federalt Europa i Schweiz och i oktober bildade europeiska federalister tillsammans med amerikanska federalister en federal världsorganisation som idag är känd som World Federalist Movement. 1947 hölls de europeiska federalisternas första kongress. Samma år startades ett så kallat korståg för en världsregering. Man förordade bildandet av en världskonstitution för att garantera världsfreden. I början av 1950-talet lanserade Union of European Federalists Europakampanjen för ett europeiskt parlament som skulle väljas direkt av medborgarna. Flera viktiga federalister stod bakom denna kampanj: Altiero Spinelli (generalsekreterare för Movimento Federalista Europeo), Paul-Henri Spaak (ordförande för European Movement), Alcide De Gasperi med flera. Två decennier senare, 1979, blev Europaparlamentet en direktvald församling.

- Två andra viktiga bidrag från federalistiska aktivister som handlade om

förbättringar av Romfördraget var Enhetsakten (1986) och Maastrichtfördraget (1992). Det senare är mera känt då det var föremål för folkomröstningar i flera medlemsstater, i Danmark till och med två gånger.

- Maastrichtfördraget medförde andra förändringar vad beträffar de europeiska överstatliga institutionerna. Storbritannien insisterade på att subsidiaritetsprincipen skulle skrivas in i fördraget. Subsidiaritetsprincipen är, som så ofta i den europeiska terminologin, ett svårt ord för en enkel och användbar princip. Den innebär att beslut som direkt berör medborgarna skall fattas på den nivå som står medborgarna närmast. Detta förutsätter en tydlig fördelning av makt, ansvar och befogenheter. Exempelvis skall de problem som kan lösas på kommunnivå inte fattas på regional nivå. Problem som kan lösas på regional nivå skall inte föras upp till en nationell eller europeisk nivå. Subsidiaritetsprincipen är en grundprincip i europeiskt federalt tänkande.

Den fanns även med i det konstitutionella fördraget.

- Vad var det konstitutionella fördraget för någonting och vad betydde det för dem som arbetar för ett federalt Europa?

- Det konstitutionella fördraget förbereddes av Konventet för Europas framtid och betraktades av aktivisterna för ett federalt Europa som en chans att vitalisera den kampanj för ett politiskt grundat Europa som startade när Europeiska Unionen bildades.

2001 beslutade medlemsstaternas stats- och regeringschefer att ett europeiskt konvent skulle sammankallas för att göra ett utkast till en ny 'regelbok' som skulle underlätta för EU, som stod inför en ny utvidgning, att fungera bättre. De fattade detta beslut eftersom utvidgningen från femton till tjugofem medlemsländer innebar att en del av de existerande lagarna behövde revideras för att EU även fortsättningsvis skulle kunna fungera effektivt och även för att det fanns ett behov att göra det enklare

för medborgarna att förstå hur Unionen fungerar.

Som en följd av detta beslut, som kallas Laekenförklaringen (2001), sammankallades ett Europeiskt konvent. Det hade 105 medlemmar som kom från kandidatländernas och medlemsstaternas nationella parlament och från Europaparlamentet. Alla stora partier fanns representerade, däribland såväl sådana som företrädde federalismen som sådana som önskade behålla allt som det var.

De europeiska federalisterna verkar ha välkomnat denna process, vilken innefattade en hög grad av medverkan och representation från Europas medborgare. De europeiska federalisterna följde den modell som Philadelphia-konventet stött för under skapandet av USA, och tog initiativ till flera serier av 'Federalistiska brev' till Europeiska konventet där de uppmanade delegaterna att ha visioner och mod att förverkliga de omfattande reformer som vore nödvändiga för EUs framtid. De föreslog 'A Federalist

Plan for the Convention' och uppmanade konventet att formulera en Europeisk Federal Konstitution. Detta påminde om "Virginiaplanen" som omvandlade USA från en konfederation till en federation.

- Vad var det mer som de europeiska federalisterna föreslog för konventet i sin 'Federalist Plan'?

- 'Federalist Plan for the Convention' tog upp alla de områden där EU inte är demokratiskt, transparent och tillräckligt effektivt. Det vände sig även till institutionerna som ansågs vara för slutna och svårbegripliga för medborgarna och deras representanter i Europaparlamentet. 'Federalist Plan' föreslog att Europeiska konventet skulle bestämma följande: att den slutgiltiga texten skulle bestå av ett enda dokument som skulle innefatta samtliga tidigare fördrag och som samtidigt skulle utgöra ett dokument om de grundläggande europeiska rättigheterna; att Europakommissionen skulle omvandlas till ett Europeiskt parlament, som skulle väljas av

Europaparlamentet (och inte som nu av medlemsstaterna) och ha samma politiska sammansättning som Europaparlamentet; att det skulle bli lag inom samtliga politiska områden att Europaparlamentet och Ministerrådet skall fatta beslut tillsammans samt att alla Ministerrådets beslut skulle fattas med majoritetsbeslut och att debatterna som föregår besluten skulle vara offentliga.

Men eftersom motståndet mot federalism var så starkt användes inte ordet 'federation' i slutdokumentet.

- Även om Europeiska konventet om Europas framtid hade medlemmar med federalistiskt perspektiv, fanns där även personer som hade andra idéer om federalismen. Till exempel fanns det medlemmar som diskuterade EUs behov av en 'federal kärntrupp' av stater som vore villiga att bilda en verklig federation utan att invänta de mer tveksamma staterna. Andra menade att detta skulle leda till

splittring. Vd menas egentligen med den europeiska 'avantgarde-idén'?

- Den kontinuerliga utvidgningen av EU har lett till att unionen blivit en konfederation som sträcker sig över hela kontinenten och som kan agera effektivt i frågor som gäller ekonomi och världshandel, men som saknar verklig *politisk* makt. För att råda bot på denna svaghet har Europakommissionens tidigare ordförande, Jacques Delors, föreslagit att ett litet 'avantgarde av europeiska stater' på egen hand skulle kunna ta de första viktiga stegen mot en ökad integration. Denna idé fann genklang och den togs upp av den tyske utrikesministern Joschka Fischer, som i ett föredrag på Humboldtuniversitetet talade om en 'förtrupp' av stater. Han menade att några framåtskridande europeiska länder skulle tillåtas att gå vidare inom några områden. Andra länder skulle kunna följa efter steg för steg, och så skulle den nuvarande konfederationen så småningom kunna

omvandlas till en Europeisk Federation som skulle sträcka sig över hela kontinenten.

- Hur lång väg har EU att gå innan en Europeisk Federation kan bildas?

- Federationsmotståndare skulle nog säga att EU redan alltför mycket liknar en federation. Å andra sidan betraktar många federalister EU som en organisation som fortfarande i huvudsak bygger på samarbete mellan regeringar och menar att de ursprungliga grundarnas federalistiska planer lagts på is på grund av de historiska omständigheter som skapat en ovilja bland europeiska nationalstater att blida en politisk europeisk union. Men ändå är det ju så att varje steg i EUs utveckling gradvis har lett fram till en mer demokratisk, mer effektiv och mer transparent organisation, som alltmer liknar den federala visionen.

Det är kanske inte så välunderbyggt att anklaga europeiska politiker för att lida brist på federalistiska visioner. Det är möjligt att arbeta effektivt utan ett uttalat

mål ('federalism' som mål har missuppfattats av många europeiska politiker och medborgare). Hur viktigt det än må vara att förknippa ordet 'federalist' med EU, är det ändå mycket viktigare att se till att de praktiska tillämpningarna av dessa principer uppfattas som positiva av Europas medborgare.

Inom ramen för Europeiska konventet hade den federalistiska kampanjen viss framgång i och med att texten om grundläggande europeiska rättigheter togs med i konstitutionstexten; de politiska områden där det krävdes gemensamma beslut av medborgarnas valda ombud i Europaparlamentet och Ministerrådet utökades; medborgarna skulle få rätt att framföra klagomål direkt till Europadomstolen och de skulle också få rätt att ta initiativ till nya lagar genom att samla minst en miljon namnunderskrifter som stöd för sina förslag.

Sett i ett längre perspektiv finns det definitivt många andra frågor som måste

lösas för att garantera en fullt demokratisk beslutsprocess i EU och för att göra institutionerna mer transparenta och effektiva. Vägen till en fullt utbyggd Europeisk Union är fortfarande lång. Men små steg i en federal riktning leder framåt, om än långsamt. Detta förslag till konstitution är den federalistiska kampanjens viktigaste och mest påtagliga resultat och ett tecken på att detta kommer att fortsätta. Vilka svårigheter det än är som gör att vissa medlemsstater i nuläget inte vill ratificera konstitutionsfördraget, så utgör ändå dess reformförslag en viktig del av europadebatten.

- Herr President, jag vill tacka för denna intressanta överblick över federalismens utveckling i Amerika och i synnerhet i Europa. Nästa del av vår dokumentär kommer att innehålla en intervju med EUs statsminister. Den kommer att ta upp den inverkan ett federalt Europa skulle ha på medborgarnas dagliga liv.

På väg tillbaka till studion där ETVYs reporter och kameraman fortfarande har en del kvar att göra utspinner sig följande samtal:

- Är du säker på att du fick med dig alla sladdar och lampor från presidentens kontor?

- Det är ju ett runt kontor!

- Ha, ha, ha!!! Ja, det är kul : USAs president har ett ovalt kontor, och det europeiska är runt. Men symbolen för ett mångfaldens förenade Europa står väl synligt framme på hans skrivbord.

- På tal om något annat...tror inte du också att ungdomarna som ser på vårt program kommer att lära sig en hel massa av den här intervjun? Jag lärde mig en hel del, men framför allt har jag en mycket klarare bild av vad federalism är för något. Tänk att federalism har använts i samhällen redan under den grekiska och romerska antiken...och ändå var det inte förrän under 1600-talet som man började skapa teorier omkring federalismen -

samtidigt som de europeiska länderna föredrog centralstaten med dess starka regeringsmakt. Den skada som Första världskriget orsakade blev för en del europeiska ledare en anledning till att de satte sitt hopp till en gemensam organisation, Nationernas Förbund, och en del av dem såg redan en Europeisk Federation framför sig. Den ännu mycket större skada som Andra världskriget orsakade gjorde att debatten om ett federalt Europa verkligen bytte fokus - från att ha stått på den akademiska dagordningen tog den nu i stället plats på den politiska dagordningen. I början av 1950-talet tog fransmän och tyskar initiativ till ett ekonomiskt Europa, men den politiska planen för Europa bordlade man till kommande generationer. De svårigheter EU har idag, då 30 regeringar skall samarbeta utifrån regler som skrevs när 6 regeringar skulle samarbeta, gav en impuls till en revision av fördragen och till ett Europeiskt konvent om Europas framtid, som startade 2002 och som skulle komma att arbeta under mer än 15 månader.

Konventet formulerade ett konstitutionellt fördrag - ett dokument som inte är perfekt men som kommer att leda till att de europeiska institutionerna i framtiden kommer att fungera mera effektivt, mer demokratiskt och mer transparent. Det kommer också att leda till att institutionerna måste närma sig de medborgare de företräder.

DEL TVÅ

Fingerad intervju med EUs statsminister

Reportern och kameramannen är nu på väg till den andra intervjun för den tv-dokumentär om europeisk federalism de håller på att förbereda:

- Vad tänker du på?

- Å, inget särskilt! Jag funderade bara lite på det här med den europeiska regeringens statsminister. Vad är det för ett uppdrag egentligen? Vad är det för en person? Hur har han eller hon blivit vald?

- Jo, som du vet så har vi ju inte någon europeisk regering ännu, men vi har ändå titeln Europeiska Unionens president. Regeringscheferna i medlemsstaterna turas om att vara EU-ordförande sex månader åt gången. Men vi har tänkt att ge våra tv-tittare en inblick i vad som kan komma att hända i framtiden. Så tänk dig nu att vi har ett federalt Europa med ett tvåkammarparlament, en regering, en domstol och en centralbank.

- Stopp ett tag! Vi har ju redan en del av detta: en domstol, en centralbank, och inte mist en gemensam valuta som är en viktig del av den europeiska federalismen. Och du har fortfarande inte svarat på min fråga. Hur väljs den här statsministern? Och vad har allt det här med mig att göra? Hur påverkar det mitt liv? Jag hoppas att din nästa intervju ger en bättre förklaring till vad den europeiska federalismen har med mig att göra.

Och här är nu intervjun med vår fingerade EU-statsminister...

- Fru president, har den Europeiska unionen verkligen en regering nu?

- Jag skulle vilja säga att det är så. Av alla europeiska institutioner är Europakommissionen den, vars vardagliga göromål ligger närmast det som en 'vanlig' regering håller på med. Europakommissionen har hand om budgeten, garanterar att EUs lagar efterlevs och lägger vid behov fram förslag till nya lagar. Med det finns några regeringsplikter som Europakommissionen inte kan ta hand om. Till exempel gäller detta politiska frågor som rör gemensam säkerhet, rättsväsende och inre angelägenheter, och som avgörs genom enhälliga beslut i ministerrådet — det vill säga regeringarna emellan. Alla detaljer och alla undantag från den här lagen är nedskrivna i Fördraget. Medborgarnas representanter debatterar frågorna fritt i Europaparlamentet, och i en del viktiga frågor, som är definierade i

Fördraget, *måste* ministerrådet lyssna till parlamentet.

Med största delen av EUs lagstiftning kommer man överens om genom 'samrådsmetoden'. Låt oss till exempel säga att kommissionen planerar att stifta nya lagar som handlar om att passagerare vars flyg försenas eller ställs in skall få pengarna tillbaka. Detta faller under transportpolitiken, och skall nu lösas genom 'samrådsmetoden'. Så först samråder kommissionen med medlemsstaternas regeringar och med industrier, fackföreningar och folkrörelser som berörs av frågan. Därefter gör man ett första förslag. Detta sänds både till ministerrådet och till Europaparlamentet, där man arbetar mera med förslaget och kanske förbättrar det. Europaparlamentet analyserar det i något av sina utskott, medan ministerrådet sammankallar alla medlemsländernas transportministrar till ett möte. När de har diskuterat frågan röstar man och fattar ett majoritetsbeslut. Vissa länder är ju större än

andra, och de med större befolkning har några fler röster i rådet än de små länderna.

Om parlamentet och rådet skulle vara oense finns det regler som hjälper dem att komma överens om en lösning. Det sista steget är att den nya EU-lagen sedan skall infogas i de olika medlemsländernas egna lagar. Den här metoden där parlamentet och rådet beslutar tillsammans har visat sig vara väldigt effektiv när det gäller att skapa hållbara europeiska överenskommelser.

- Men om EU skulle bli en federal union, skulle det då ha en riktig regering?

- Javisst. Om EU blir en federal union skulle kommissionen säkert ha den rollen, även om den inte nödvändigtvis skulle kallas 'Europaregeringen'. Kommissionens ordförande — antingen han eller hon skulle kallas president, premiärminister eller kansler — skulle utses av Europaparlamentet. Politiskt skulle kommissionen vara en spegling av parlamentets politiska färg.

Som det är nu utnämns kommissionens president av medlemsstaternas regeringar men skall sedan godkännas av Europaparlamentet. De andra kommissionärerna föreslås även de av medlemsstaterna, även om det sedan är presidenten som avgör vem av dem som skall ha vilken uppgift. Europaparlamentet väljer dem i klump.

Om den Europeiska Unionen skulle bli en federal union skulle därför Europakommissionen vara dess regering. Regeringen skulle bestå av medlemmar i Europaparlamentet och därigenom spegla resultatet av val i medlemsländerna.

- Varför skulle en Europeisk Union med en riktig regering fungera bättre?

- Om den Europeiska Unionen hade en regering, skulle det inte automatiskt innebära att den skulle fungera bättre. Att saker och ting skulle fungera bättre skulle ha att göra med olika saker inom systemet som kan

förbättras. Men det skulle ändå innebära ett stort steg framåt.

I ett EU som är organiserat som en federal union är det tydligare att ansvaret för beslutsfattandet ligger på medborgarna och inte på medlemsstaternas olika regeringar. Som det är nu, när medlemsstaterna utser en kommission och Europaparlamentet ger sitt samtycke, påstås det att kommissionen har en dubbel legitimitet och är vald såväl av medlemsstaternas regeringar som av Europaparlamentet. Den här proceduren stämmer överens med de federativa principerna: regeringarna i Europarådet bestämmer tillsammans med representanterna i Euroaprådet, vilka valts av medborgarna. Men denna dubbla legitimation är inte verkligt demokratisk, eftersom parlamentet enbart kan säga nej. Det val som gjorts av de europeiska medborgarna speglas enbart i parlamentets sammansättning. De europeiska politiska partierna borde ha rätten att lägga motförslag.

Om EU var en federal union skulle de val som görs av dess medborgare även speglas i kommissionen, vars president och medlemmar skulle väljas från parlamentet eller på förslag av de politiska partierna i Europa, om kandidaterna inte redan är medlemmar i Europaparlamentet.

- Vad skulle ett federalt Europa få för konsekvenser för Europas medborgare?

- De övergripande konsekvenserna som ett federalt Europa skulle ha för sina medborgare kan man inte förutse enbart genom att tala om förändringar på kommisssionsnivå. Ändå skulle de förändringar som föreslås ovan kunna få mycket positiva effekter. De skulle garantera att mer makt delegerades till kommissionen inom de områden som har direkta konsekvenser för medborgarnas dagliga liv. Hit hör områden som de enskilda nationernas regeringar inte kan lösa på egen hand, som arbetslöshet, klimatförändringar, folkhälsovård och även andra områden.

- För att vi skall förstå ännu bättre kan Ni kanske ge oss några exempel och börja med den politik som gör Europa tydligt: regionalpolitiken.

- Det är nog regionalpolitiken som bäst kan synliggöra vad den Europeiska Unionen faktiskt är, som ett gemensamt samhälle och som helhet. Regionalpolitiken innehåller många olika program som har olika syfte och budget och som ser olika ut i olika länder.

Den här politiken går ut på att skapa en balans mellan centrum och periferi. Den stödjer eftersatta regioner och hjälper dem att bygga upp samma infrastruktur och teknologi som mer utvecklade områden. Varje gång en bro eller en väg byggs som del i ett regionalpolitiskt program, betalar EU en del av projektet och resten finansieras med hjälp av regionens eller statens egen budget. Det här är ett område där EU verkligen blir synligt för medborgarna.

Det här skulle inte förändras i en federal Europeisk union. Begreppet 'regionalpolitik' innebär i sig att det finns

regioner som kan beskriva sina egna behov, räkna ut kostnader och lägga fram övertygande förslag inför Europakommissionen. Till exempel skulle det kunna finnas två små städer som ligger i ett gränsområde mellan länder i EU och som behöver förbättra bron som binder dem samman, men som inte har de medel som krävs för detta. Det kan vara svårt att få gehör för ett sådant lokalt behov hos den nationella regeringen. Men i ett samhället som är strukturerat i olika nivåer skulle lokalsamhället på ett enkelt sätt kunna beskriva medborgarnas behov och ha makten att dra igång någonting och att lösa problemen genom att använda federala resurser och på så sätt verkligen arbeta för sina invånares bästa.

- Skulle ett federalt Europa lösa arbetslöshetens problem?

- Det är svårt att svara ett rakt ja eller nej på den frågan. Europeisk federalism är en rörelse, inte ett politiskt parti med en

väljarplattform som arbetar med problemet hur man skall skapa nya jobb. Detta är i stället de politiska partiernas roll.

Men en viktig del av Eropakommissionens arbete handlar om arbete och sociala frågor. Dess syfte är att inspirera till en social dialog på europeisk nivå, att öka jämställdheten mellan kvinnor och män och att skapa fler och bättre arbetstillfällen. Den har redan nu förslagit 'European Employment Strategy' (EES, Europeiska ekonomiska samarbetet) vilket blev en del av den så kallade Lissabonstrategin, vilken har till syfte göra EU till en mer konkurrenskraftig ekonomi som kan bli en tillväxtekonomi som skapar fler och bättre jobb. EES stödjer viss koordination på europeisk nivå, eftersom samarbetet mellan regeringarna hittills inte varit effektivt. I en federal Europeisk Union skulle en sådan strategi uppmuntras och det skulle vara den Europeiska regeringens roll att ta initiativ till en sådan lagstiftning.

- Skall vi se på hur till exempel undervisningen skulle se ut i ett federalt Europa?

- I vanliga federala stater är områden som undervisning och kultur ofta regionernas ansvar, med ekonomiskt stöd från de nationella regeringarna.

När det gäller den Europeiska Unionen, finns det på den överstatliga nivån redan ett departement (som kallas 'directorate general') som ansvarar för utbildning utan att för den skall utöva inflytande över de olika medlemsstaternas utbildningspolitik. Dess huvuduppgift är att främja program som hjälper grupper och samhällen att lära sig mer om varandra när det gäller språk, traditioner och kultur och på det sättet utveckla ett gemensamt europeiskt forum för kultur.

Om den Europeiska Unionen vore organiserad som en federal union skulle det inte innebära någon förändring på det här området. Sådana program skulle fortfarande

främjas. En möjlig förändring vore att varje region i Europa skulle uppmantras att utveckla ett utbildningssystem som betonar den kulturella särarten. Men vi får inte glömma bort att det i nuläget bara är de nationella regeringarna som har möjlighet att ta ut skatter. I ett federalt Europa skulle den överstatliga federala regeringen finansieras av sitt eget skattesystem.

- Men skulle det då innebära att Europas medborgare skulle få betala dubbelt så mycket skatt?

- Nej! Idag består EUs budget till största delen av bidrag från medlemsländerna, och det innebär faktiskt att pengarna kommer från nationella skatter som medlemmarna betalar till sina stater. Storleken på varje medlemsstats bidrag räknas ut med hjälp av en ganska komplicerad formel.

Om EU själv kunde ta ut skatter skulle det innebära att varje medborgare skulle få veta exakt hur mycket de måste betala till den europeiska regeringen och hur

mycket som skulle gå till den egna statens regering. För den vanlige medborgaren skulle detta bli mycket tydligare och enklare.

Rätten att ta ut skatt är därför en av de viktigaste sakerna när det gäller att definiera vad en stat har för makt. Om EU hade rätten att ta ut skatter, skulle EU också betraktas som en stat, troligen som en federal stat.

- Hur är det när det gäller hälsovård och konsumentlagstiftning? Skulle det förändras på något sätt i en federal Europeisk Union?

- Även om EU vore en federal union vore det troligt att lagstiftningen kring hälsovård och konsumentlagstiftning skulle förverkligas på samma sätt som idag. När lagarna godkännts av parlamentet och rådet måste de även förverkligas av de nationella, regionala och lokala regeringarna och styrelserna. Det är Europakommissionens roll att kontrollera att lagarna träder i kraft och respekteras. Så går

det till redan nu, så varför skulle man vilja ändra på detta i ett federalt Europa?

- Och hur är det med miljöpolitiken?

- I grund och botten är det på samma sätt som med hälsovård och konsumentlagstiftning. Europakommissionen tar initiativ till miljölagstiftningen och kontrollerar sedan att den verkställs på rätt sätt av medlemsstaterna.

- Vi har talat om regionalpolitik, arbetsmarknadspolitik, utbildning, konsumentlagstiftning och miljö för att få en tydligare bild av vad ett federalt EU skulle ha för betydelse för medborgarnas liv. Jag tycker att det verkar som om det inte skulle ha någon större betydelse om EU skulle bli federalt. Hur vill Ni kommentera det?

- De områden du nämner är några av de områden som engagerar Europas medborgare allra mest. Det skulle inte bli några stora förändringar inom dessa och liknande områden om EU skulle bli federalt organiserat,

eftersom federalism handlar mer om att bli tydlig över på vilken demokratisk beslutsnivå sådana beslut skulle fattas. Hälsofrågor är ett exempel. Byggandet av ett stort nytt sjukhus skulle i vanliga fall vara en nationell eller en regional uppgift, men att kontrollera kvaliteten på olika mediciner måste vara en europeisk uppgift.

Vägen till lagstiftning inom de områden vi har diskuterat skulle inte förändras så mycket eftersom den redan fungerar enligt federala principer vad gäller effektivitet, demokrati och transparens. Inom dessa områden har förresten Europaparlamentet rätt till medbestämmande.

Som vi såg: om Europakommissionen skulle lägga ett lagförslag på miljöpolitikens område skulle det komma att diskuteras gemensamt av Europaparlamentet och Ministerrådet (miljöministrarna), vilka båda fattar beslut enligt majoritetsprincipen. Det är dock så att Europaparlamentet håller offentliga debatter och därför är mer transparent, medan Ministerrådet oftast

möts bakom lyckta dörrar och saknar transparens och insyn.

- Jo, men skulle det konstitutionella fördraget ha ändrat den nuvarande situationen?

- För det första skulle det ha funnits fler områden där det krävts gemensamma beslut av parlamentet och rådet. För det andra skulle representanter för det civila samhället haft en större möjlighet att delta i den beslutsfattande processen. För det tredje skulle det konstitutionella fördraget ha ökat insynen och transparensen genom att kräva att såväl Europaparlamentet som Ministerrådet skulle sammanträda offentligt. Det skulle också ha underlättat möjligheterna att få ta del av dessa institutioners handlingar.

- Finns det något område där Europaparlamentet inte har någon makt idag, men skulle få det om EU vore en federal union?

- Definitivt vad gäller utrikes- och säkerhetspolitiken. Detta är områden där makten helt ligger i medlemsstaternas händer.

Om EU vore en federal union skulle Europaparlamentet ha två kamrar. Det nuvarande parlamentet skulle vara representantkammaren och Ministerrådet skulle vara staternas kammare eller senaten. Beslut om EUs utrikespolitik skulle behöva stöd från båda kamrarna.

- Skulle det konstitutionella fördraget ha inneburit några förbättringar på utrikespolitikens område?

- Inte så många - men några tydliga förändringar visar vilken delikat fråga detta är. Det konstitutionella fördraget innebär att Europaparlamentet skulle få medbestämmanderätt inom vissa områden som rör frihet, säkerhet och rättvisa.

Det är svårt att förutspå vilka steg man skulle ta på detta område, eftersom det är mycket känsligt att be de europeiska

staterna att ge upp sin självbestämmanderätt över utrikespolitiken. Dessutom är det så att till dess det konstitutionella fördraget är ratificerat eller ersatt med något liknande, kommer utvecklingen vad gäller EUs utrikespolitik att förbli något som avhandlas regeringarna emellan. Ett litet steg framåt har dock tagits i och med att man skapat ett departement inom Europakommissionen som skall handlägga frågor som rör immigration och närbesläktade frågor. Detta nyskapade lilla departement har som sin uppgift att ta initiativ till lagstiftning i samarbete med medlemsstaterna. Detta är ett framsteg i den meningen att medlemsstaterna har tillåtit sig själva att åtminstone dela initiativet till lagstiftning med Europakommissionen.

Men vi får inte glömma bort att det finns en politisk arena inom EU där federalism redan existerar och delvis har varit framgångsrik - nämligen vad gäller världshandeln. Ett exempel: när Världshandelsorganisationen WTO bildades leddes förhandlingarna av kommissionen som

konsulterade en speciell kommitté från Ministerrådet. I den här frågan liksom i alla liknande frågor som rör internationell handel, röstar rådet med enkel majoritet. Detta är ett exempel på framgång som visar vägen mot en federal framtid.

-Med denna intressanta kommentar passar det att vi avslutar dagens intervju. Jag vill tacka för att Ni har tagit Er tid att förklara för våra unga tittare vad ett federalt EU skulle kunna betyda för medborgarnas dagliga liv.

Samtalet fortsätter i ETVYs studio när ungdomarna är klara med sitt arbete:

- Hur ser du nu på saken - hur skulle ett federalt organiserat EU påverka medborgarnas dagliga liv?

- Jag håller fullständigt med om att det den högt ärade statsministern sade idag var intressant, men hans beskrivning av vad en federation möjligen skulle kunna betyda för

europapolitiken fick mig faktiskt att ändra uppfattning litegrann.

- Hur menar du?

- Ett federalt EU kommer ju inte att förändra själva politiken! Det verkar inte vara något fel på de politiska idéerna; problemet ligger i det komplicerade sättet att komma fram till de politiska besluten, där man använder en process som inte är tillräckligt transparent och demokratisk. Det är detta som skulle kunna förändras i ett federalt Europa!

- Det är väl märkligt: för att förändra sättet att fatta beslut verkar det bara behövas ett par mindre förändringar som rör några småsaker.

- Småsaker? Vad menar du med 'småsaker'?

- Jo, jag förstår ju till exempel att det skulle vara väldigt svårt för medlemsstaterna att avstå en del av sin suveränitet, men varför skulle man inte kunna göra om Ministerrådet, som ju ändå representerar staterna, till en

andra kammare i Europaparlamentet där det då skulle representera medlemsstaterna? Det kunde få ett nytt namn och rösta på ett lite annorlunda men mera effektivt sätt!

- Är det några andra småsaker du tänker på?
- Inte precis, men jag undrar om betydelsen av en federal union skulle vara så mycket större när det gäller utrikespolitiken...
- När har du bokat in nästa intervju?
- Om två da'r!

DEL TRE

Fingerad intervju med Europeiska Unionens utrikesminister

Reportern och kameramannen lämnar studion för att göra en intervju med EUs utrikesminister...

- Det här blir den sista intervjun i vår dokumentärserie om federalism och EU. Har

de två första intervjuerna ändrat din bild av ett framtida Europa?

- Jag har alltid betraktat mig själv som Europa-vänlig, men nu inser jag att det inte räcker. Om jag verkligen önskar mer ordning på Europa måste jag själv engagera mig i den process som kan leda till det jag önskar!

- Vad skulle du önska skulle hända först?

- Det är svårt att beskriva EUs behov. Men eftersom vi skall ha den här intervjun med utrikesministern idag, tänker jag på att jag skulle vilja arbeta för ett Europa som har mer inflytande på världspolitiken; ett Europa som har kraft och kapacitet att ingripa vid internationella kriser och som är en jämbördig partner till USA.

Här följer den fiktiva intervjun med EUs utrikesminister ...

- Tack så mycket för att Ni låter Er intervjuas för 'Dokumentären om ett federalt Europa' som ETVY kommer att

sända för ungdomar i Europa. Den första frågan jag vill ta upp handlar om anledningen till att Europeiska Unionen visade sig ha behov av en 'hög representant för utrikes- och säkerhetspolitiken'?

- Före 1990-talet hade EU en kommissionär med ansvar för relationer med andra länder. Att EU sedan fick en utrikesminister har sitt ursprung i att EUs medlemsländer visade sig vara alltför splittrade för att verkligen kunna hantera konflikterna på Balkan.

- Men de europeiska staterna har väl försökt arbeta för en gemensam försvars- och säkerhetspolitik ända sedan EU skapades? Det första försöket - the European Defence Community - slutade med ett misslyckande 1954 då den franska nationalförsamlingen inte kunde godkänna fördraget, trots att alla de andra nationella parlamenten redan gjort det. Senare samma år skapades en organisation för säkerhetspolitik och försvarssamarbete, vilken kallades

Västeuropeiska unionen (VEU). Det var en svag organisation när det gällde säkerhet och försvar, och den lades ner år 2000.

- När kommunismen bröt samman i Östeuropa i slutet av 80-talet och när den blodiga konflikten i före detta Jugoslaven bröt ut i början av 90-talet, fick det EUs medlemsstater att med ännu större allvar resonera kring behovet av en starkare europeisk utrikespolitik. Det här var en av de mest betydelsefulla aspekterna av Amterdamfördraget (1997), vilket innehöll tankar på att i framtiden skapa en position som skulle möjliggöra att en person skulle kunna vara ansvarig för EUs utrikeskontakter. Den här personen kallades för 'hög representant för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken'. Det var tydligt att EU behövde en talesman som hade medlemsstaternas godkännande att uttala sig i EUs namn, för att EU skulle ha en möjlighet att spela en större roll i den internationella politiken. Sakta men säkert skulle medborgarna då kunna se det som att denne

person hade mandat att företräda unionen utåt. Rollen som 'hög representant' skulle existera parallellt med rollen som kommissionär för EUs yttre relationer.

Rollen som hög representant för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skapades för att representera EU vid olika krissituationer (som vid den i Makedonien). De positiva resultaten bevisade att Europa kan och bör inta en tydligare roll i utrikespolitiken. Som ett resultat av detta har den höge representantens roll blivit alltmer konkret i varje nytt fördrag efter Amsterdampfördraget (1997), en process som kulminerade i utkastet till ett konstitutionellt fördrag (2004) där det föreslogs att den höge representanten skulle ersättas av en utrikesminister, vilken även skulle vara en av Europakommissionens vicepresidenter.

- Vilken är skillnaden mellan dessa båda roller: den höge representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och en utrikesminister?

- Det är ingen större skillnad när det gäller uppgifter, men att den europeiska utrikesministern även skall vara vicepresident i Europakommissionen betonar och understryker att denna institution i framtiden kommer att spela en viktig roll i Euroas utrikespolitik.

Medlemsländerna är de som har beslutat om såväl den höge representanten som om utrikesministern. Medlemsländerna måste vara eniga för att en utrikesminister skall få mandat att agera. I praktiken innebär detta att medlemsstaternas utrikesministrar träffas varje månad, och ibland ännu oftare, för att ta beslut om ärenden som skall handhas av den höge representanten för EUs räkning. Men dessa beslut kräver enighet, och det förutsätter att en viktig uppgift för den höge representanten är att arbeta för konsensus. Med andra ord: inget konsensus - inget beslut, ingen handling!

- Tråkigt nog har medlemsstaterna ofta väldigt olika ståndpunkter och ofta är det omöjligt att uppnå konsensus. Ändå

föreslogs i utkastet till konstitutionellt fördrag ingen förändring av hur utrikesministrarna skall rösta. Man behöll att man måste uppnå enighet, vilket inte bara innebär att utrikesministern även i fortsättningen kommer att vara beroende av medlemsstaternas vilja, utan även att det kanske inte blir möjligt att fatta några effektiva beslut överhuvudtaget.

- Detta är en svår fråga. Å ena sidan finns det historiska skäl till att man bestämt att det är viktigt med enhällighet. Många tycker inte att det är rättvist att man skall få strunta i opinionen eller köra över dem bara för att man vill kunna fatta ett beslut.

Å andra sidan: om man ser till det praktiska är det kanske storleken på det nuvarandet Rådet som utgör det största hindret. När Amsterdampfördraget antogs och tankarna på en europeisk utrikespolitik började ta form, fanns det bara 15 medlemsstater i EU. Det var fortfarande fullt möjligt att tänka sig att de 15 utrikesministrarna skulle kunna enas. Men

sedan dess har EU vuxit - först till 25 medlemsstater, sedan till 27 och kanske blir det ännu fler. Även om det inte är omöjligt att dessa stater uppnår konsensus kräver det ändå väldigt mycket tid till förhandlingar mellan medlemsstaterna, vilket skulle kunna försena en europeisk reaktion vid akuta internationella kriser. Detta skulle kunna leda till att EUs utrikespolitik kom att betraktas som ineffektiv.

Dessutom kommer det att bli svårare att uppnå enighet mellan så många nationella regeringar eftersom närapå samtliga medlemsstater driver sin egen utrikespolitik i den region de tillhör.

- Hur menar Ni då?

- En konflikt i Vitryssland skulle till exempel bli en akut och viktig fråga för regeringarna i de baltiska staterna. Om det samtidigt skulle uppstå en konflikt i Östtimor, skulle detta sysselsätta den portugisiska regeringen, men inte de baltiska regeringarna. Samtidigt skulle det behövas en enhällig omröstning i

Rådet för att EU skulle kunna ingripa i dessa båda regioner. Detta skulle kräva mycket tid och energi till förhandlingar mellan de nationella regeringarna och försena deras reaktion på problemen i Vitryssland och Östtimor. I praktiken skulle det innebära att människor i de länder som drabbas av konflikter skulle få betala ett högt pris medan de väntade på att Europa skulle nå fram till ett beslut.

Den föreslagna titeln 'utrikesminister', som skulle ersätta 'hög representant för gemensam utrikes- och säkerhetspolitik', skulle på ett mera tydligt sätt koppla ihop personen och mandatet. Men även om man skulle göra denna förändring skulle behovet av enighet mellan de nationella regeringarna fortsätta att vara problematiskt. Majoritetsbeslut skulle vara mycket mera effektivt och skulle öka Europas möjlighet att agera på ett effektivt sätt i internationella konfliktområden.

- Om det fanns en utrikesminister, skulle det då innebära att Europa kom närmare att bli en federal stat?

- Den europeiska unionen är redan en konfederation. Att ha en utrikesminister är som en metafor eller en symbol, men det innebär inte att den Europeiska Unionen skulle komma närmare tanken på att bilda en stat. Inte ens en federal stat. Det skulle innebära att de nationella regeringarna utsåg en person som på europainivå skulle få uppdraget att företräda Europas gemensamma utrikespolitik. Det skulle innebära att när USA eller Ryssland eller Kina vill diskutera något som rör internationell politik, skulle de kunna framställa sina frågor till en person. Låt mig göra en parafras på Kissingers berömda uttalande: "Om jag vill tala med Europa - vem skall jag då ringa?" Om EU hade en utrikesminister skulle det finnas någon som kunde lyfta luren och svara.

Om man skulle vilja se en europeisk utrikesminister som första steget mot ett federalt Europa, finns det andra saker som

också måste förverkligas. Till exempel skulle ju utrikesministern samtidigt vara vicepresident i Europakommissionen. Men Europakommissionen är inte någon europeisk regering. En minister utan regering kan ju inte i sig göra EU till en federal stat.

- Om EU redan hade varit en verklig federal union, vad hade då medlemsstaternas utrikesministrar haft för roll?

- Om EU vore en federal union skulle medlemsstaterna fortfarande ha sina egna utrikesministrar. De skulle vara ministrar i de federala enheter som tillsammans utgjorde den Europeiska Federationen. Skillnaden skulle vara att deras mandat skulle vara begränsade eftersom deras länder skulle ha delegerat en del av sin beslutsrätt vad gäller utrikespolitiken till den europeiske utrikesministern. Detta förutsätter att ett nytt dokument skapas på europeisk nivå, där man fastställer en tydlig fördelning av befogenheter mellan medlemsstaternas

utrikesministrar och den europeiske utrikesministern.

- Kommer den europeiske utrikesministern att sitta i FNs säkerhetsråd som representant för Europa?

- Om EU önskar att världen skall få höra en klar och tydlig röst från Europa när det gäller internationella frågor borde den europeiske utrikesministern ha en permanent plats i FNs säkerhetsråd.

Situationen är ganska komplex. FNs säkerhetsråd har femton medlemmar av vilka fem är permanenta medlemmar med vetorätt, och tio har roterande medlemskap. Röstsystemet i säkerhetsrådet bygger på majoritetsprincipen (nio röster av femton). Problemet är ett det finns europeiska länder såväl bland de fem permanenta medlemmarna som bland de icke-permanenta roterande medlemmarna.

- De fem permanenta medlemmarna i FNs säkerhetsråd är Kina, Frankrike,

Storbritannien, Ryssland (som officiell efterföljare till Sovjetunionen) samt USA; Tyskland försöker också bli permanent medlem. Två av de nuvarande permanenta medlemmarna i FNs säkerhetsråd - Frankrike och Storbritannien - är även medlemsstater i EU.

- Med konfederationen som den ser ut idag är EU inte någon federation. Därför kan EUs utrikesminister inte inneha någon plats i FNs säkerhetsråd som representant för Europa.

Som federal union skulle EU bli en juridisk person. Därför är det nonsens att påstå att EU i en internationell organisation som FN, som representerar världens stater, skulle representeras av dessa staters ministrar och inte av den europeiske utrikesministern. Istället skulle de olika medlemsstaternas regeringar tvingas bestämma sig för en gemensam syn i internationella frågor.

- Här blir kravet på enighet när de nationella regeringarna röstar ett problem igen.

- När det gäller till exempel Irak hade det varit nödvändigt med ett enhälligt röstresultat från alla de fem permanenta medlemmarna för att göra en militär invasion laglig. I vår fiktiva övning, där vi ser EU som en federal stat, skulle EUs representant i FNs säkerhetsråd först behöva komma överens med medlemsstaternas regeringar om vilken ståndpunkt Europa skulle inta.

Innan han reste till New York skulle EUs utrikesminister behöva träffa representanter från ungefär 30 regeringar för att nå fram till ett gemensamt ställningstagande angående om en intervention i Irak vore nödvändig eller ej. Tänk er vilken tid det skulle ta! Men om man använde sig av majoritetsbeslut skulle situationen se annorlunda ut. Det skulle gå fortare och EUs medlemsstater skulle kunna använda tiden till att diskutera och argumentera inför omröstningen.

- Det verkar som om framgången för den europeiska utrikespolitiken hänger på om medlemsstaterna är beredda att möta de utmaningar EU står inför och ta itu med dem tillsammans, De enskilda staterna kan också agera, men utmaningarna kan tacklas bättre om alla stater agerar tillsammans.

- Ja, visst är det så. Utmaningar som invandring, etniska konflikter, klimatförändringar, konsekvenser av globaliseringen eller terroristnätverkens ökade inflytande kan vi möta mer effektivt om staterna samarbetar. Idag dör allt färre människor på grund av krig stater emellan. Många av dagens konflikter hänger ihop med att ett lands politiska regim kollapsar eller med hot från icke-statliga grupperingar som terrorister eller organiserade brottslingar.

En Europeisk Union med ett system av horisontella "lager" och med en klar och tydlig uppdelning av de uppgifter som hör till varje lager, där alla agerar inom ett väl konstruerat och strukturerat nätverk, skulle kunna spela

en avgörande roll när det gäller att möta de utmaningar vi står inför...

- För att det skall bli lättare att förstå föreslår jag att Ni utgår från fallet med det forna Jugoslavien. Hur skulle Europa ha agerat om vi hade haft en utrikesminister när den konflikten var akut?

- Detta är en fråga som tvingar mig att spekulera, men eftersom vi nu ändå håller på med en fiktiv övning, så... Jag tror att man hade agerat annorlunda.

Även om de europeiska staterna var väldigt splittrade när det gällde konflikten i Jugoslavien, spelade den höge representanten för gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, när han väl hade utsetts, en viktig roll för att minska spänningarna. Han lyckades finna en fredlig lösning, eller åtminstone ett arrangemang som passade alla parter. Detta bevisade att EU kunde ha stort inflytande i ett konfliktområde även om man inte hade en gemensam armé. Men man måste erkänna att

det inte vore någon bra lösning även om man hade rätt person för rätt uppgift, om den personen inte hade den nödvändiga uppbackningen. Därför behövs det en begränsad styrka som tjänar som en sorts 'europeisk armé' för att underlätta interventioner i krisområden.

- Om vi fortsätter att använda det forna Jugoslavien som referensram: hur skulle konflikten ha utvecklats om EU hade varit en federal union?

- Risken för att en sådan konflikt skulle kunna äga rum skulle vara mindre inom EU, även så som EU nu är organiserat. Faktum är att EU skapades för att förhindra krig mellan medlemsstaterna!

Det finns många anledningar till att sannolikeheten är mindre för att konflikter skulle uppstå inom unionens gränser och jag vill fästa uppmärksamheten på några av dem: för det första har EU skapat ett sätt att kontrollera krigsindustrierna genom att skapa den Höga myndigheten med uppgift att

kontrollera den gemensamma marknaden för kol och stål. Idag utvecklas unionen till att bli en kulturell gemenskap eller, bättre uttryckt, ett multikulturellt samhälle. På det här området skapas många program som har till uppgift att hjälpa människor från olika kulturer att lära känna varandra och upptäcka skönheten och rikedomerna i den europeiska mångfalden. Vidare är samtliga medlemsstater väletablerade demokratier, vilket innebär att de redan delar vissa värderingar, vilka hjälper dem att undvika krig. De europeiska institutionerna skapades såväl för att staterna skulle samarbeta för sitt eget bästa, som för att lösa konflikter dem emellan. Därför bildades Europadomstolen; dess funktion liknar USAs federala domstol vad beträffar inskränkningarna av staternas suveränitet.

- Som parantes till vårt samtal vill jag gärna veta på vilket sätt Europadomstolen inskränker medlemsstaternas suveränitet?

- Här är ett konkret exempel på hur Europadomstolen kan inskränka de europeiska medlemsstaternas suveränitet: om Europakommissionen lägger förslag på en lag om avfall som en del av miljöpolitiken, och denna lag antas av såväl Europaparlamentet som ministerrådet, så blir den en EU-lag (ett 'direktiv'). Alla europeiska medlemsstater måste då införa den nya lagen inom en överenskommen tidsperiod. Om någon stat misslyckas med detta har Europakommissionen (efter vissa administrativa steg för att påminna staten om dess skyldigheter) rätt att stämna staten inför Europadomstolen.

- Hur skulle ett federalt EU kunna se ut?

- Till att börja med: om EU vore en federal union, skulle unionen definitivt ha en regering. Denna roll skulle tillfalla Europakommissionen, som skulle ha makt att ta initiativ till lagar inom alla de områden som specificeras i konstitutionen. Det skulle finnas ett tvåkammarsparlament som bestod av

Europaparlamentet och Ministerrådet. Där skulle beslut fattas i omröstningar enligt majoritetsprincipen, vilket skulle säkerställa såväl att beslut skulle kunna fattas på ett effektivt sätt som att diskussionen var öppen och tydlig och tillgänglig för alla europeiska medborgare. Europadomstolen, vilken redan idag fungerar som en domstol i en federal stat, skulle även ta upp fall som väcktes av vanliga europeiska medborgare.

Risken att europeiska medborgare skulle strida mot varandra och döda varandra i krig är i vårt århundrade mycket liten, ja, till och med obefintlig. De hot vi står inför idag är större än kriget självt och detta är ett område där federalismen skulle kunna spela en viktig roll: genom att inskränka staternas självbestämmande och deras möjlighet att agera på egen hand och delegera deras makt till en överstatlig nivå, skulle EU stärka sin kapacitet och sin förmåga att ta itu med dagens hotfulla utmaningar.

- Vilka är då de inre och yttre utmaningar EU står inför och som unionen skulle kunna

möta bättre om den vore organiserad som en federal union?

- EU är en komplicerad maskin. Till och med att försöka identifiera och benämna de inre och yttre utmaningarna är en utmaning i sig!

Några av de inre utmaningar som EU idag står inför är: ekonomisk instabilitet, arbetslöshet, immigration, intolerans... Några av de yttre utmaningar som de nationella staterna inte kan tackla på egen hand är: uppkomsten av hotfulla icke-statliga aktörer som terroristnätverk, vapenspridning, klimatförändringar...

EU har kapaciteten att gripa tag i detta och bidra till förändring, men saknar makten att göra det. Ett EU som vore organiserat som en federal union skulle ha en mycket större styrka vad detta beträffar och klara att lösa uppgifterna på demokratisk väg.

-Tack så mycket för denna intressanta inblick i den europeiska utrikespolitiken!

Tack för att Ni har velat delta i denna visionära framtidsövning!

På vägen tillbaka till Europeiska ungdomstelevisionens studio fortsätter samtalet:

- Jag kan knappt fatta att vi har kommit till slutet av vår dokumentärserie.

- När skall materialet vara klart att visas för ungdomarna i Europa?

- Om en månad. Vi har exakt en månad på oss att jobba med det och sedan skall det sändas på ETVY.

- Varför ville du egentligen göra den här dokumentären om europeisk federalism? Det var ju intressant, men varför gjorde du inte en dokumentär om de nationella staternas europeiska union i stället?

- Jo, för det första för att EU är så komplext, och även om du bara tittar på en del av det så kan du ändå inte strunta i resten. Du får helt enkelt välja olika

infallsvinklar på det hela. För det andra: varför inte se närmare på EUs politiska projekt, som ju har utvecklats mycket långsammare än det ekonomiska projektet?

- Så det var du själv som kom på idén att göra den här dokumentären?

- Ja visst, det var jag som kom på idén, men sedan diskuterade jag det med några andra på vår redaktion i ETVY. De tyckte att det var en bra idé - och nu är vi nästan klara!

- Vad var det som fick dig att tro att europeiska ungdomar skulle kunna vara intresserade av detta?

- Jag tänkte att många europeiska ungdomar har en massa aktiviteter förutom skolan och att det är sällan som politik ingår i de aktiviteterna. Och jag tror att om politikens värld presenterades för ungdomarna i den vanliga eleganta dressen och på det vanliga komplicerade sättet, skulle många helt enkelt strunta i det hela och ägna sig åt något roligare.

- Hur mycket har du lärt dig av de här intervjuerna?
- Men än jag kunde tänka mig innan jag började! Vet du vad? Jag önskar att vi kunde göra om det från början.
- Jag med. Men du måste ändå medge att det har varit ganska mycket jobb.
- Och du då? Hur mycket tycker du att du har lärt dig av intervjuerna?
- Jättemycket! Jag gillade bäst när vi försökte se in i framtiden. Att stanna upp ett ögonblick och försöka föreställa sig... Hur ser Europa ut i dina tankar?
- Det Europa jag vill tänka mig? Jag drömmer om ett starkt Europa som är grundat på tolerans för kulturella olikheter, som handlar utifrån respekt för den äldre generationen och med omsorg om den kommande; ett Europa som älskar sina ungdomar!

EFTERORD

Florina-Laura Neculai har valt ett mycket originellt sätt att presentera meningen med en europeisk federalism och dess betydelse för den unga generationen. Hennes intervjuer ger en dynamik till ett ämne som så lätt kan bli docerande och till och med långtråkigt: EUs historia, nutid och framtida utveckling. Det har länge funnits behov av en enkel, klar och livfull beskrivning av den växande federativa processen inom EU. När

man håller på med detta ämne är det meningsfullt och lärorikt att påminna sig om de federala samhällenas grundläggande värderingar, principer och erfarenheter. Okunnigheten om federationens sanna natur är förbluffande, särskilt i länder med en centralistisk tradition. Detta blev tydligt i en av de debatter som nyligen hölls i samband med folkomröstningen i Nederländerna angående ratificering av det konstitutionella fördraget: ett av argumenten var att det konstitutionella fördraget skulle hota den holländska nationens existens. Tvärtom - en Federal Union skulle inte bara bevara och garantera medlemmarnas identitet och autonomi, utan också verkligen gynna och främja särarten och självbestämmandet. Det bästa beviset för detta är de erfarenheter som gjorts av den schweiziska förbundsstaten, som har bevarat kantonernas självstyre i hundratals år. Som intervjuerna visar handlar en av de grundläggande federala principerna om balansen mellan självstyre och delaktighet i beslutsfattandet

likväl som mellan unionen och dess olika medlemmar.

Det finns två saker som jag skulle vilja tillfoga till Florina-Laura Neculais presentation. Den första handlar om förhållandet mellan kultur och federalism å ena sidan och grundläggande europeiska principer och värderingar å andra sidan. Den andra handlar om att förutse en framtida utveckling när det gäller högteknologi. I motsats till nations- och samhällsbyggande som förr i tiden byggde på härskande, är en Europeisk Federation byggd på en fri och frivillig förening av suveräna stater. Den erkänner och respekterar alla mänskliga varelser likaväl som värden som frihet, demokrati och mänskliga rättigheter. Ett annat viktigt element i grundandet av en Europeisk Federation är den gemensamma och mångfaldiga europeiska kulturen. En mångfald som innefattar en gemensam grund och gemensamma värden svarar mot federalismens anda och natur. Det är inte förvånande att det konstitutionella fördraget

gav uttryck för detta behov genom att ta “Förenad i sin mångfald” till sitt motto. Detta speglar det schweiziska mottot “union dans la diversité”. Utan att nämna federalismen eller det federala sätt på vilket unionen skall utöva sina kompetenser, antog det konstitutionella fördraget ändå federalismens generella motto, i Artikel IV-1 om unionens symboler.

Det är viktigt att komma ihåg att Denis de Rougemont tillfogade två betydelsefulla dimensioner till definitionen av federalismens principer och dygder: subsidiaritetsprincipen och idén om regioner inom ramen för den Europeiska Federationen. För den Europeiska Unionens framtid är det viktigt att betona att den federativa inställningen, tack vare sin flexibilitet och kreativitet, kan samverka med den extraordinära tekniska revolutionen och det ökande användandet av datorer och olika typer av kommunikation. Som ett resultat av denna tekniska revolution är det möjligt att hantera den komplexa

verkligheten hos samhällen som är avancerade men organiserade på olika vis. Med olika skikt eller lager som bas, omfattar integrationen i Europa de minsta enheterna, som kommunerna, lika väl som större och mer komplexa enheter som regioner och stater och kulminerar i en interaktiv federal ram. Så tidigt som på 1980-talet, var Denis de Rougemont förutseende nog att konstatera att federalismen är byggd på komplexitet och involverar såväl regioner som datorer.

Idag vet vi att internet och andra typer av kommunikation har påverkat och kommer att fortsätta att påverka vår demokrati och våra federala system. Det verkar faktiskt som om ungdomar hellre går ut på internet än läser tidningen. Internet och tv kommer troligen att få ett ökat inflytande i vårt samhälle och även påverka hur det kommer att fungera i framtiden.

Av olika anledningar är ett av det viktigaste behoven utbildning, både nu och i

framtiden. Undervisningen i historia, geografi och miljökunskap borde äga rum i en bredare europeisk anda. Samhälls- och medborgarkunskap måste finnas med från lågstadiet och upp till universitetet. Det är faktiskt så att ett av EUs stora engagemang idag handlar om att utveckla kontakt och dialog med sina medborgare och deras organisationer. Samtidigt introduceras en ny metod att börja undervisa om naturvetenskap om vetenskapliga resonemang redan i de lägsta klasserna. Två nobelpristagare i fysik, Leo Lederman och Georges Charpak, har skapat ett nytt sätt att undervisa i naturvetenskap genom experiment. På det här sättet lär sig barnen hur de skall formulera hypoteser och kunna lägga fram bevis. Som ett resultat av detta arbetssätt utvecklar barnen en förmåga att arbeta i grupp, att diskutera gemensamt och att föra en dialog som grundar sig på argument och fakta. Som man ofta har observerat innebär detta troligen inte bara en verklig revolution av den traditionella

undervisningen, utan lär samtidigt ut demokratiska värden, som grundar sig på principer om ömsesidig erkänsla och respekt. Förhoppningsvis kommer detta att leda till minskat våld och färre konflikter i skolan och i förlängningen även i samhället. Detta är särskilt viktigt när det gäller den mångfald i etnicitet, religion och språk som är utmärkande för europeiska samhällen.

För mig är det självklart att undervisningen, tillsammans med värderingar och principer, utgör basen för sökandet efter en ny federalism i Europa. Jag är övertygad om att Florina-Laura Neculais nästa bok kommer att sätta fokus på dessa frågor, som är grundläggande när det gäller Europas federala framtid.

Prof. Dusan SIDJANSKI

FEEDBACK

Nu när du har läst denna bok och vet vad den handlar om kan det hända att du har positiva och/eller negativa kommentarer. Kanske har du frågor du vill ställa och framför allt kanske det är något du skulle vilja lägga till!

Eftersom jag hoppas ge ut en andra och förbättrad utgåva av boken, som inte kommer att vara bunden till något projekt, skulle jag vara tacksam om du ville sända dina kommentarer till

bookconfederalism@yahoo.com

Denna text kan även läsas på internet och laddas ner helt gratis. Du finner den även på olika språk på Union of European Federalists hemsida

www.federaleurope.org

Jag ser fram emot att få feedback från dig!

Florina-Laura NECULAI